Ulosottolaitos
Utsökningsverket

Valtakunnanvoudin kanslia 18.5.2021

VNS 3/2021 vp

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettynä lausuntonaan valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022-2025 Ulosottolaitoksen keskushallinnosta huolehtiva valtakunnanvoudin kanslia ilmoittaa kunnioittaen seuraavaa.

Keskitymme lausumaan asiassa ulosottotoimen osalta.

Ulosottotoimen tilannekuva: toiminta ja talous

Rakenneuudistus toteutettiin 1.12.2020. Uudistus on valtaosin onnistunut ilman suuria ongelmia, mutta toimeenpanovaiheen töitä riittää pitkään. Tietojärjestelmien uudistus on pääosin varsin hyvin onnistunut. Suurin ongelma on henkilöstön rekrytoimisen hitaus, mikä aiheuttaa alimiehitystä ja vaikeuksia toiminnan käynnistämisessä uudistuksessa tarkoitetulla tavalla. Rekrytointiprosessi jatkuu syksyyn. Toisena suurena toimeenpanovaiheen työnä on työnkulkujen ja yhtenäisten käytäntöjen järjestäminen yhden viraston mallissa. Ulosoton tuloksellisuus on pysynyt kuitenkin varsin hyvänä, mutta käsittelyajat ovat toimeenpanovaiheen ja poikkeusolojen vuoksi kasvaneet. Henkilötyövuosisäästöissä ollaan hyvin lähellä uudistuksessa tavoiteltua tasoa eli uudistus on vähentänyt noin 150 virkaa.

Menokehykset merkitsevät ulosottotoimen osalta edelleen leikkauksia. Covid-19-pandemiasta johtuviin poikkeusoloihin saadun lisärahoituksen turvin talous on vuonna 2021 tasapainossa ja jopa lievästi ylijäämäinen. Sen jälkeen määrärahat eivät riitä menoihin ja jo vuonna 2022 menot ovat noin neljä miljoonaa euroa suuremmat kuin määrärahat. Vuoteen 2024 osuu noin kolmen miljoonan euron lisäleikkaus ulosottotoimeen. Vuonna 2025 arviomme on, että menot ovat edelleen neljä miljoonaa euroa suuremmat kuin määrärahat, vaikka sopeutustoimena on arvioitu saatavan uusista palkkausjärjestelmistä säästöä kolme miljoonaa euroa ja sen lisäksi säästetään tietotekniikkamenoissa ja lakkautetaan vielä 40 virkaa. Nämä lakkautukset eivät kuulu rakenneuudistukseen, vaan johtuvat puhtaasti kiristyvistä kehyksistä.

Tilanne on erittäin hankala ja virkojen vähentäminen tulisi aloittaa heti ja keskellä suuren uudistuksen toimeenpanovaihetta, jotta vähennykseen päästäisiin luonnollisen poistuman kautta. Tämä taas vaarantaa ulosoton toimintakyvyn.

Postiosoite / **Postadress**
PL 2, 00067 Ulosottolaitos

Asiakaspalvelu / **Kundtjänst**
029 565 8800

E-mail / **E-post**
hallinto.uo@oikeus.fi

Verkko-osoite / **Webbadress**
ulosottolaitos.fi

Poikkeusolojen vaikutus ulosoton työmääriin

Poikkeusolot merkitsevät vääjäämättä talousongelmia niin yrityksille kuin yksityisille henkilöillekin. Työllisyystilanne on heikentynyt. Toisaalta talousongelmien on ennustettu väistyvän pian ja talouden lähtevän nousuun.

Ulosottoasioitten määrä ei vielä ole merkittävästi kasvanut poikkeusolojen takia tai jos kasvua on ollut, sen vaikutusta on vähentänyt suurien velkojien, esimerkiksi Verohallinnon, pidättyväinen linja ulosoton hakemisessa. Asiamäärien on ennustettu kasvavan tämän vuoden kuluessa. Poikkeusolot lisäävät myös harkintaa edellyttävien asioiden määrää, mikä lisää työtä ja edellyttää suurempaa henkilöstön työpanosta. Harkintaa edellyttäviä asioita ovat muun muassa erilaiset toistuvaistulon ulosmittauksen kevennykset, vapaakuukaudet ja maksuaikojen myöntäminen.

Ulosottotoimi on tehnyt huomattavaa säästöä rakenneuudistuksella. Kiitollisuudella voidaan todeta, että lakivaliokunta on useasti kantanut huolta myös ulosottotoimen rahoituksen riittävyydestä. Tarkasteltaessa menokehystä tuon huolen kantamiseen näyttäisi edelleen olevan aihetta.

Juhani Toukola
valtakunnanvouti